

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 23. november 2023
(OR. en)

15738/23

EDUC 457
JEUN 270
SOC 811
CULT 165
DIGIT 271

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	delegationerne
Vedr.:	Rådets konklusioner om uddannelse som bidrag til styrkelse af fælles europæiske værdier og demokratisk medborgerskab

I bilaget følger til delegationerne ovennævnte rådskonklusioner godkendt af Rådet (uddannelse, ungdom, kultur og sport) på samlingen den 23. november 2023.

Rådets konklusioner om uddannelse som bidrag til styrkelse af fælles europæiske værdier og demokratisk medborgerskab

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

SOM MINDER OM, at det i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union fastsættes, at Unionen bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal,

SOM UNDERSTREGER Unionens tilsagn om at fremme og forsvare disse værdier og bidrage til deres bevarelse og udvikling, jf. artikel 3, stk. 1 og 5, i traktaten om Den Europæiske Union og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,

SOM MINDER OM DEN POLITISKE BAGGRUND, jf. bilaget til disse konklusioner,

SOM ANERKENDER følgende:

1. Alle medlemsstater har udfordringer som følge af virkningerne af økonomiske, politiske, sociale, kulturelle og teknologiske forandringer, global migration og andre kilder til social bekymring og politisk polarisering såsom vedvarende socioøkonomiske uligheder samt stigningen i splittende nationalistiske tendenser, fremmedhad, racisme, antisemitisme, homofobi, bifobi, transfobi, interfobi og intolerance baseret på køn eller seksuel orientering, hadefuldt tale og radikalisering, der fører til voldelig ekstremisme. Dette kommer oven i et vanskeligt årti for Den Europæiske Union med stigningen i populistiske og antieuropæiske bevægelser og den opsplittende brexitproces.
2. Den seneste globale krise, herunder covid-19-pandemien, har også haft stor indvirkning på vores demokratiske samfund og skabt hidtil usete udfordringer for forholdet mellem stat og samfund, pålideligheden af oplysninger og i sidste ende de demokratiske institutioners evne til at håndtere hastigt skiftende samfundsmæssige behov og krav. Dette påvirker også kvalitet, ligestilling og lighed på uddannelsesområdet.

3. Ruslands uberettigede angrebskrig mod Ukraine, der blev efterfulgt af en støt strøm af omfattende desinformation, udgør ikke blot et angreb på Ukraine, men også foragt for folkeretten og for universelle værdier såsom fred og en direkte trussel mod EU som et område med fred, sikkerhed og frihed.
4. Vores åbne, demokratiske samfund er afhængige af offentlig debat, der giver velinformerede borgere mulighed for at udtrykke deres holdninger i en fri og retfærdig politisk proces. Mediekendskab, sikker, kritisk og ansvarlig brug af digitale teknologier med et menneskecentreret perspektiv og en korrekt forståelse af de aktuelle udfordringer i forbindelse med mis- og desinformation er derfor afgørende for en informeret demokratisk deltagelse og i sidste ende for læringsprocesser. Udviklingen inden for kunstig intelligens, der indebærer både risici og muligheder, understreger også den kritiske rolle, som disse faktorer spiller, og som også er afgørende for at bekæmpe stereotyper og skadelige normer.
5. Udfordringerne i forbindelse med bæredygtig udvikling og klimaændringer kræver en retfærdig og inklusiv grøn omstilling, og at hele samfundet engageres og inddrages i processen, og kontroversielle holdninger bekæmpes.
6. Alle disse udfordringer og risici kan få konsekvenser såsom social polarisering, politisk utilfredshed og manglende tilknytning til demokratiske institutioner og deres deltagelsesprocesser, hvilket har ført til stigende bekymring i de europæiske samfund. De viser, at der er behov for fortsat at forsvare vores demokratier og styrke vores fælles europæiske værdier som omhandlet i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. De har også påvist Den Europæiske Unions merværdi med hensyn til at tackle disse udfordringer og risici og finde fælles løsninger.

7. Ambitionen om at oprette det europæiske uddannelsesområde understøttes af en række centrale uddannelsesmæssige værdier og principper, der fortsat skal styrkes, såsom kvalitet, ligestilling, lighed, succes for alle, inklusion, respekt og mangfoldighed¹.
8. I denne forbindelse skal uddannelsessystemerne ikke blot foregribe, tilpasse sig og reagere hensigtsmæssigt på de nye udfordringer, men også bidrage til fremtiden for vores demokratier og EU ved at forme aktive, engagerede og kreative borgere, som er bevidste om deres fælles værdier og er i stand til at forbedre deres levevilkår. Det fælles europæiske sæt værdier, der fremhæves gennem uddannelse, muliggør og fremmer den socioøkonomiske status, som EU har på verdensplan,

NOTERER SIG følgende:

1. EU-strategien for unge 2019-2027², som fremhæver behovet for at udstyre de unge med de fornødne ressourcer til at blive aktive borgere og igangsættere af positiv forandring inspireret af EU's værdier og en europæisk identitet³, og EU's ungdomsdialog, som understreger behovet for at styrke de unges medborgerskabskompetencer og deres følelse af at høre til i samfundet og Den Europæiske Union
2. EU-strategien om børns rettigheder⁴, der som et af sine prioriterede tematiske områder fastsætter, at der skal sørges for, at børn kan være aktive borgere og medlemmer af demokratiske samfund

¹ Rådets resolution om en strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde på og uden for det europæiske uddannelsesområde (2021-2030) (EUT C 66 af 26.2.2021, s. 1)

² Resolution vedtaget af Rådet for Den Europæiske Union og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om rammerne for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet – EU-strategien for unge 2019-2027 (EUT C 456 af 18.12.2018, s. 1).

³ Der blev udarbejdet 11 europæiske ungdomsmål i løbet af sjette cyklus af den strukturerede dialog med titlen "Unge i Europa – hvad skal der nu ske?": "forbinde EU med de unge", "ligestilling mellem alle køn", "inklusive samfund", "oplysning og konstruktiv dialog", "mental sundhed og trivsel", "fremme unge i landdistrikterne", "godt arbejde til alle", "god læring", "rum og deltagelse for alle", "et bæredygtigt grønt Europa" og "ungdomsorganisationer og europæiske programmer".

⁴ COM(2021) 142 final.

3. resultaterne af konferencen om Europas fremtid vedrørende uddannelse, hvor borgerne bl.a. anbefalede at udvikle "fremtidssikret uddannelse og livslang læring i Europa" med fokus på bl.a. "folkeoplysning om demokratiske processer samt EU's værdier og historie" og "sikre et minimumsuddannelsesniveau vedrørende EU og navnlig de demokratiske processer, herunder den europæiske integrations historie og unionsborgerskabet"⁵
4. Europa-Parlamentets beslutninger fra 2021 og 2022 med forslag til et omfattende sæt anbefalinger med henblik på en fornyet undervisning i europæisk medborgerskab, som fremhæver viljen til at fremme en fælles europæisk identitet gennem bl.a. et fælles akademisk program og til i høj grad at integrere en europæisk dimension i undervisningen⁶, og en fælles ramme for undervisning i medborgerkundskab med en europæisk dimension, herunder læring om europæiske værdier og udvikling af fælles pædagogisk materiale og tilgange⁷

⁵ Konferencen om Europas fremtid – rapport om det endelige resultat, maj 2022 (plenarforsamlingens forslag nr. 46 og 37).

⁶ Europa-Parlamentets beslutning af 6. april 2022 om gennemførelse af foranstaltninger til undervisning i medborgerkundskab (2021/2008(INI)) (EUT C 434 af 15.11.2022, s. 31).

⁷ Europa-Parlamentets beslutning af 11. november 2021 om det europæiske uddannelsesområde: en fælles holistisk tilgang til uddannelse, færdigheder og kompetencer (2020/2243(INI)) (EUT C 205 af 20.5.2022, s. 17).

5. Kommissionens meddelelse af 18. november 2022 om fremskridt hen imod etablering af det europæiske uddannelsesområde⁸, hvori medlemsstaterne, andre EU-institutioner og interessenter opfordres til i fællesskab at reflektere over dybe udfordringer og fremtidsorienterede foranstaltninger såsom "forbedring af undervisningen i europæisk medborgerskab", samt Unionens ligestillingsstrategier⁹, som Kommissionen har vedtaget, og som understreger den vigtige rolle, som inkluderende uddannelse af høj kvalitet spiller som katalysator for fremskridt hen imod en Union med ligestilling for alle uanset køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering;

UNDERSTREGER den afgørende rolle, som uddannelse spiller for udformningen af Europas fremtid. De foranstaltninger, der er knyttet til de strategiske prioriteter i Rådets resolution om en strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde på og uden for det europæiske uddannelsesområde (2021-2030), indebærer bl.a. at give uddannelse et europæisk perspektiv og give de lærende et indblik i, hvad Europa og Unionen betyder i deres dagligdag. Det betyder en styrkelse af kritisk tænkning og fremme af medborgerlige, interkulturelle og sociale kompetencer, gensidig forståelse og respekt samt ejerskab af demokratiske værdier og grundlæggende rettigheder og menneskerettigheder på alle uddannelsesniveauer og inden for alle former for uddannelse;

UNDERSTREGER, at Rådet i forbindelse med midtvejsrevisionen af det europæiske uddannelsesområde i sin resolution fra maj 2023 om det europæiske uddannelsesområde: frem mod 2025 og tiden derefter¹⁰ anerkender, at der bør lægges særlig vægt på at forbedre tilegnelsen af nøglekompetencer for at give alle europæiske borgere mulighed for fuld personlig, social, medborgerlig og faglig udvikling;

⁸ COM(2022) 700 final.

⁹ Der blev vedtaget fem ligestillingsstrategier i 2020 og 2021 for at gøre fremskridt hen imod et EU med ligestilling: strategien for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025 (COM(2020) 152 final), strategien for ligestilling af LGBTIQ-personer 2020-2025 (COM(2020) 698 final), EU-handlingsplanen mod racisme 2020-2025 (COM(2020) 565 final), EU's strategiske ramme for romaernes ligestilling, integration og deltagelse 2020-2030 (COM(2020) 620 final) og strategien for rettigheder for personer med handicap 2021-2030 (COM(2021) 101 final).

¹⁰ EUT C 185 af 26.5.2023, s. 35.

ER ENIGT OM FØLGENDE:

1. Undervisning i demokratisk medborgerskab bidrager til at styrke Europas modstandsdygtighed i krisetider samt over for hurtige og gennemgribende forandringer og skal have en central plads i uddannelsespolitikkerne, da det er vejen til at lære om fælles europæiske værdier og demokratisk medborgerskab. Dette er særlig relevant, ikke kun inden for uddannelse, men også for samfundet som helhed, som skal inddrages aktivt. Alle borgere i EU (herunder nyankomne og personer med migrantbaggrund) skal udvikle de nødvendige kompetencer til at deltage aktivt og ansvarligt i vores samfund.
2. Undervisning i demokratisk medborgerskab bør baseres på udviklingen af nøglekompetencer, herunder de sociale, kulturelle og følelsesmæssige dimensioner, samt evnen til kritisk tænkning og refleksion. Den bør være baseret på undervisning og læring gennem, om og for demokrati og navnlig på medborgerskabskompetence som evnen til at handle som en ansvarlig borger og deltage fuldt ud i samfundslivet og det sociale liv¹¹, både offline og online, ikke kun på lokalt og nationalt plan, men også på europæisk og internationalt plan. I denne henseende bør undervisning i demokratisk medborgerskab kædes sammen med undervisning i globalt medborgerskab og uddannelse i bæredygtig udvikling og respekt for menneskerettighederne som grundlag for demokrati og bør i sin europæiske dimension bl.a. og i overensstemmelse med nationale forhold omfatte:

¹¹ Som defineret i Rådets henstilling af 22. maj 2018 om nøglekompetencer for livslang læring (EUT C 189 af 4.6.2018, s. 1).

- a) forståelse af de fælles europæiske værdier, der ligger til grund for Unionen¹²
 - b) kendskab til den europæiske integrations historie, EU, dets mål og dets institutioners funktionsmåde, således at alle borgere er i stand til at reflektere over relevansen og merværdien heraf og kan deltage aktivt i de europæiske demokratiske processer
 - c) viden, færdigheder og holdninger, der muliggør praktisk og aktivt engagement i de demokratiske processer i EU¹³
 - d) øget bevidsthed om mangfoldighed og om europæiske og globale kulturelle identiteter.
3. Det er afgørende at fremme fælles europæiske værdier og demokratisk medborgerskab på alle uddannelsesniveauer og inden for alle former for uddannelse og for mennesker i alle aldre. Dette indebærer undersøgelse af nye uddannelsestiltag på nationalt og europæisk plan samt styrkelse af eksisterende tiltag såvel som vilje til at samarbejde og, hvor det er relevant, nå til enighed om fælles redskaber, indhold, tilgange, definitioner og mål for at imødekomme de europæiske borgeres behov og forventninger og for fortsat at bidrage til det europæiske projekt og dets forsvar mod interne og eksterne trusler;

¹² Som formuleret i artikel 2 i TEU og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

¹³ For eksempel gennem det europæiske borgerinitiativ.

OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE TIL under behørig hensyntagen til institutionel autonomi og akademisk frihed og i overensstemmelse med nationale forhold at:

1. STYRKE indsatsen for at fremme fælles europæiske værdier og demokratisk medborgerskab som vektorer for samhørighed og inklusion¹⁴ på alle uddannelsesniveauer og inden for alle former for uddannelse (formel, ikkeformel og uformel) fra en tidlig alder og gennem hele livet og med henblik herpå:
 - a) TILSKYNDE TIL udvikling af undervisning i medborgerkundskab baseret på medborgerskabskompetence og andre kompetencer som led i nationale uddannelsespolitikker, -strategier og -planer på alle niveauer og inden for alle former og navnlig gennem obligatorisk uddannelse og erhvervsrettet uddannelse (VET) samt i andre offentlige institutioner såsom biblioteker
 - b) ØGE kendskabet til og forståelsen af EU, navnlig dets historie, symboler, mål og funktionsmåde, herunder dets samspil med medlemsstaternes demokratiske processer, samt af vigtige spørgsmål, der former det europæiske politiske liv
 - c) STØTTE styrkelsen af en positiv og inklusiv identitetsfølelse og tilknytning på lokalt, regionalt og nationalt plan og på EU-plan baseret på fælles europæiske værdier
 - d) ØGE BEVIDSTHEDEN OM relevansen af formel, ikkeformel og uformel kulturel uddannelse for at fremme kendskabet til både de europæiske samfunds mangfoldighed og deres fælles værdier og kulturelle referencer

¹⁴ Rådets henstilling af 22. maj 2018 om fremme af fælles værdier, inklusiv uddannelse og den europæiske dimension i undervisningen (EUT C 195 af 7.6.2018, s. 1).

- e) STYRKE de væsentlige forbindelser mellem undervisning i fælles europæiske værdier og demokratisk medborgerskab på den ene side og uddannelse i bæredygtig udvikling og uddannelse i digitalt medborgerskab på den anden side for at give europæiske lærende og borgere mulighed for at tilpasse sig og deltage og engagere sig aktivt i demokratiske, retfærdige, bæredygtige og digitale samfund gennem en livslang læringsproces
 - f) STYRKE, under hensyntagen til sociale udfordringer såsom digital sikkerhed og privatlivets fred, cybermobning, desinformation, hadefuld tale og radikalisering, et effektivt mediekendskab, navnlig i digitale sammenhænge og sociale netværk, med særligt fokus på kritisk tænkning og etisk bevidsthed med henblik på at sætte folk i stand til at træffe informerede beslutninger
2. INDARBEJDE et permanent fokus på ligestilling og mangfoldighed i den specifikke kontekst for undervisning i fælles europæiske værdier og demokratisk medborgerskab og i denne henseende:
- a) OPBYGGE en inklusionskultur med mekanismer til at opdage og gribe ind over for mulige dynamikker bag udstødelse, forskelsbehandling og vold på grund af oprindelse, tilhørsforhold til minoritetsgrupper, handicap, køn, seksuel orientering eller andre personlige eller sociale forhold
 - b) FREMME tiltag, der fokuserer på nyankomne til EU, for at lette tilegnelsen af medborgerskabskompetence under hensyntagen til deres oprindelige kulturelle rammer og, i overensstemmelse med de nationale forhold, TILSKYNDE TIL udvikling af uddannelsesmateriale, -projekter og -processer baseret på en interkulturel tilgang

3. FREMME innovativt, deltagelsesbaseret og inklusivt uddannelsesindhold samt innovative, deltagelsesbaserede og inklusive uddannelsesretningslinjer, -metoder og -tiltag af høj kvalitet, der er tilpasset Den Europæiske Unions kontekst og de forskellige uddannelsessystemers særlige karakteristika, og som letter udviklingen af medborgerskabskompetence, tilegnelsen af fælles europæiske værdier og læringen om EU, og i overensstemmelse hermed, og hvor det er relevant:
- a) ANERKENDE, at samarbejde med internationale organisationer kan bidrage til at styrke udviklingen af medborgerskabskompetence og tilegnelsen af fælles europæiske værdier; navnlig med hensyn til Europarådet GØRE BEDRE BRUG af chartret om uddannelse til demokratisk medborgerskab og undervisning i menneskerettigheder og kompetencerammen for demokratisk kultur inden for rammerne af EU; TAGE HENSYN TIL dets initiativer og redskaber til fremme af demokrati og menneskerettigheder og til styrkelse af kendskabet til vores fælles europæiske historie og bevidstheden om vores enhed inden for de europæiske samfunds multikulturelle dimension¹⁵
 - b) FREMME samarbejde gennem udveksling af god praksis mellem uddannelsesinstitutioner og alle relevante uddannelsesaktører på EU-plan om udvikling, gennemførelse og evaluering af læseplaner; OVERVEJE AT UNDERSØGE MULIGHEDERNE FOR et samarbejde om fælles indhold og fælles tilgange
 - c) INKLUDERE forskellige lærende, generere letlæseligt materiale med global tilgængelighed og tilpasse formater og indhold til de forskellige grupper

¹⁵ I denne forbindelse kan der tages hensyn til konsoliderede initiativer såsom Det Europæiske Center for Moderne Sprog eller nyere initiativer såsom Observatoriet for Historieundervisning i Europa.

- d) FREMME frivillighed og ikkeformelle og uformelle uddannelsesaktiviteter som led i udviklingen af kompetencer i forbindelse med fremme af fælles værdier, solidaritet, socialt engagement og demokratisk medborgerskab; FREMME anerkendelse og ajourføring af sådanne formative erfaringer, f.eks. gennem mikroeksamensbeviser
 - e) LETTE en digital tilgang og FREMME frembringelsen af informativt, uddannelsesmæssigt og kommunikativt indhold vedrørende demokratisk medborgerskab og fælles europæiske værdier i formater, der er tilpasset informations- og kommunikationssamfundets nye kanaler
4. STØTTE uddannelsesinstitutioner for at fremme et passende miljø, der giver mulighed for at udøve og lære om medborgerskab og demokratisk deltagelse gennem praksis, og med henblik herpå:
- a) AFSKAFTE alle former for forskelsbehandling og segregering i læringsmiljøer, så de er sikre og inklusive rum uden nogen form for vold og er forenelige med værdierne pluralisme, tolerance, respekt, retfærdighed, solidaritet, lighed og ligestilling mellem kønnene
 - b) FREMME børns og unges ret til at blive hørt og deltage fuldt ud i det sociale, uddannelsesmæssige, kulturelle, kunstneriske og rekreative liv i deres nærmiljø med henblik på at lette den gradvise læring om aktivt medborgerskab

- c) TILSKYNDE TIL inddragelse af lærende, lærere, undervisere, ledere af uddannelsesinstitutioner, forældre, familier og omsorgspersoner i deltagelsesorganer, uanset om de er formelle eller uformelle, og samarbejde og udveksling mellem dem
- d) YDERLIGERE FREMME samarbejdet mellem videregående uddannelsesinstitutioner, skoler, uddannelsescentre, ungdomsorganisationer, kulturinstitutioner og hele samfundet som synergier mellem formel, ikkeformel og uformel uddannelse med en tilgang for hele skolen, således at alle deres medlemmer¹⁶ deltager aktivt og sammen og bidrager til at skabe et positivt, sikkert og tillidsfuldt rum, der fremmer de lærendes, lærernes og undervisernes trivsel
- e) YDE passende støtte og tilvejebringe tilstrækkelige ressourcer til lærere, undervisere, ledere af uddannelsesinstitutioner, forældre, familier og omsorgspersoner i deres centrale rolle med at hjælpe lærende med at udvikle kompetencer til det sociale liv og samfundslivet og til at udøve demokratisk medborgerskab
- f) FREMME tilegnelse af kompetencer vedrørende fælles europæiske værdier og demokratisk medborgerskab inden for den grundlæggende uddannelse, ved tiltrædelsen og som led i den løbende faglige udvikling af ledere af uddannelsesinstitutioner, lærere og undervisere på alle niveauer; STYRKE værdien af disse formative erfaringer i forbindelse med adgang til og udvikling af lærerfaget

¹⁶ Herunder ledere af uddannelsesinstitutioner, lærere, undervisere og andet undervisningspersonale, elever, studerende, forældre, familier, værger og omsorgspersoner samt andre interessenter: ungdomstjenester, ungdomsarbejdere, lokale myndigheder, ikkestatslige organisationer, virksomheder, fagforeninger, frivillige osv.

- g) FREMME demokratiseringen af uddannelsesinstitutioner og omdannelsen heraf til rollemodeller for opbygning af medborgerskabsværdier, der fremmer ledelse og deltagelse i deres organisatoriske og forvaltningsmæssige processer på grundlag af fælles europæiske værdier
5. FREMME uddannelsesinstitutioners, læreres, uddannelsespersonalets og lederes deltagelse i eksisterende instrumenter, programmer og initiativer på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt plan, der prioriterer og styrker undervisningen i og fremme af fælles europæiske værdier, demokratisk medborgerskab, aktivt medborgerskab, viden om Unionen og dens funktionsmåde samt aktiv deltagelse i demokratiske processer; På samme vis FREMME større synlighed og formidling samt innovation og udveksling af god praksis på disse områder;

OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE OG KOMMISSIONEN TIL inden for deres respektive kompetenceområder at:

1. ØGE RELEVANSEN AF undervisning i fælles europæiske værdier og fremme af demokratisk medborgerskab på den uddannelsespolitiske dagsorden og i denne forbindelse:
 - a) OVERVEJE AT MEDTAGE dette som en styrket og mere synlig dimension i forslagene til videreudvikling af det europæiske uddannelsesområde senest i 2025 og til den anden (2026-2030) cyklus i strategirammen for det europæiske uddannelsessamarbejde på og uden for det europæiske uddannelsesområde (2021-2030)

- b) YDERLIGERE FREMME formidling og udveksling af god praksis, peerlæringsaktiviteter og oplysninger om foranstaltninger, der fremmer udviklingen af fælles værdier, en følelse af at høre til EU og medborgerskabskompetence, og som forbedrer kvaliteten af undervisning i medborgerkundskab i alle medlemsstater, også gennem brug af digitale teknologier; løbende FORSTÆRKE netværksarbejde, samarbejde og forskning for at få den bedste dokumentation og information og dele bedste uddannelsespraksis på dette område
- c) STYRKE synergier og koordinering mellem politikker på områder, der vedrører fælles værdier og demokratisk medborgerskab, navnlig dem, der er rettet mod børn og unge, for at øge deres systemiske virkning
- d) FREMME betydningen af at anerkende nationale og tværnationale erfaringer, uddannelsesprojekter og inspirerende tal vedrørende fælles europæiske værdier, demokratisk medborgerskab og viden om Den Europæiske Union og dens demokratiske processer, f.eks. gennem mærker, badges og andre relevante initiativer
- e) FREMME tilrettelæggelse af fælles og symbolske festligheder, konkurrencer, simuleringer og initiativer som måder at opleve demokrati på og bringe Den Europæiske Unions virkelighed tættere på uddannelsessamfundet¹⁷, både på nationalt og europæisk plan

2. FREMME uddannelse i digitalt medborgerskab og GØRE FREMSKRIDT MED en værdibaseret digital omstilling inden for uddannelse gennem udvikling af tilgange med fokus på menneskerettigheder og digital humanisme¹⁸

¹⁷ F.eks. forhandlingssimuleringsøvelser for elever og studerende, der organiseres af EU-institutioner, herunder Rådet (ConSIMium) og Europa-Parlamentet (Euroscola og programmet Europa-Parlamentets Ambassadørskole), eller andre initiativer med medlemsstaternes samarbejde (Back to School-programmet).

¹⁸ Digital humanisme tilbyder en menneskecentreret tilgang til at navigere i den digitale omstilling og regulere grænseteknologier såsom kunstig intelligens ved at garantere menneskelig mellemkomst i forbindelse med automatiserede beslutningssystemer.

3. STØTTE interaktion og forståelse blandt alle europæiske borgere og med henblik herpå:
- a) TILSKYNDE TIL mobilitet, twinning og tværnationalt samarbejde inden for hele det europæiske uddannelsessamfund – elever, studerende, praktikanter, lærere, uddannelsespersonale, frivillige og ledere – på alle uddannelsesniveauer og inden for alle former for uddannelse; FREMHÆVE det potentiale, som mobilitet og udvekslinger inden for uddannelse har for interkulturel dialog, aktivt medborgerskab, fremme af fælles værdier og udvikling af en følelse af at høre til i Den Europæiske Union samt for at styrke uddannelsens europæiske dimension og oplevelsen af at være europæer på en mere intens og direkte måde
 - b) STYRKE indlæringen af og kendskabet til medlemsstaternes sprog (herunder regionale sprog og mindretalssprog) og kulturer, hvor det er relevant, og i formelle, ikkeformelle og uformelle sammenhænge¹⁹ for at fremme alle europæeres forståelse for og enhed i deres forskellige identiteter samt udviklingen af medborgerskabskompetence
4. STYRKE og UDDYBE det europæiske og internationale samarbejde på uddannelsesområdet på grundlag af vores fælles europæiske værdier og de centrale uddannelsesmæssige værdier og principper, der definerer de europæiske uddannelsessystemer og i overensstemmelse hermed:

¹⁹ Med henblik herpå er det værd fortsat at støtte anvendelsen af den fælles europæiske referenceramme for sprog: læring, undervisning og evaluering.

- a) på alle uddannelsesniveauer og inden for alle former for uddannelse, hvor det er relevant, HENTE INSPIRATION fra udviklingen i den europæiske integration på det europæiske område for videregående uddannelse og i forbindelse med den europæiske strategi for styrkelse af de videregående uddannelsesinstitutioner²⁰ – såsom alliancen mellem Europauniversiteter eller i erhvervsuddannelsessektoren og erhvervsekspertisecentre – for at uddybe samarbejdet og gøre fremskridt hen imod et europæisk uddannelsesområde, der er forankret i fælles europæiske værdier
- b) FORTSÆTTE SAMARBEJDET om yderligere at udvikle strengere kvalitetssikringssystemer for at styrke fælles kvalitetsstandarder, gennemsigtighed, anerkendelse og mobilitet på det europæiske uddannelsesområde og det europæiske område for videregående uddannelse samt bidrage til et mere sammenhængt Europa
- c) FORTSÆTTE med gradvist at UDVIDE og STYRKE dette værdibaserede samarbejde, ikke alene med kandidatlande, men også med tredjelande, navnlig dem i det europæiske naboskabsområde, for at fremme forbindelser og forbedre uddannelses- og forskningssystemerne i hele verden. Alt dette vil bidrage til at styrke kendskabet til Den Europæiske Union, fremme Unionens og medlemsstaternes fælles værdier, lette international politisk dialog og europæisk diplomati samt fremme udvikling af demokratisk medborgerskab;

²⁰ Rådets konklusioner om en europæisk strategi for styrkelse af de videregående uddannelsesinstitutioner for Europas fremtid (EUT C 167 af 21.4.2022, s. 9).

OPFORDRER KOMMISSIONEN TIL i overensstemmelse med traktaterne og under behørig hensyntagen til nærhedsprincippet og nationale forhold:

1. at ØGE OPMÆRKSOMHEDEN på undervisning i medborgerkundskab og lægge større vægt på og synliggøre det bidrag, som uddannelsessektoren kan yde til europæiske initiativer og strategier vedrørende styrkelse af fælles europæiske værdier, demokratisk medborgerskab samt viden om EU
2. i samarbejde med medlemsstaterne at STYRKE og PRIORITERE undervisning i demokratisk medborgerskab i arbejdsgrupperne vedrørende strategirammen for det europæiske uddannelsesområde og navnlig i arbejdsgruppen vedrørende ligestilling og værdier inden for uddannelse
3. at INDARBEJDE undervisning i demokratisk medborgerskab og fælles europæiske værdier i uddannelsessystemernes og -politikernes eksisterende overvågningsprocesser, idet yderligere administrative byrder for medlemsstaterne undgås, og med henblik herpå:
 - a) under hensyntagen til sammenlignelige internationale datakilder, der allerede eller snart er tilgængelige, UDNYTTE ekspertisen i Den Stående Arbejdsgruppe om Indikatorer og Benchmarks til at UNDERSØGE muligheden for at udvikle en forbedret tilgang til kvantitative og kvalitative indikatorer på området medborgerskabskompetence i EU, både for dem, der allerede er til rådighed, og dem, der er under udvikling
 - b) MEDTAGE overvågning af udviklingen på området medborgerskabskompetence i de kommende udgaver af uddannelsesovervågningsrapporten som en af de nationale uddannelsessystemers nøglekompetencer, for så vidt som der foreligger nye data eller anden dokumentation, sammen med ajourføringer om nationale politiske foranstaltninger

4. at BIDRAGE til at øge kendskabet og bistå medlemsstaterne med at få centrale data og værktøjer, hvormed de kan reflektere over, udpege de indhøstede erfaringer fra og gøre fremskridt i deres uddannelsespraksis, samtidig med at yderligere administrative byrder undgås for medlemsstaterne, som kan beslutte at deltage på frivillig basis i de planlagte initiativer, og i denne forbindelse:
- a) regelmæssigt UDARBEJDE flere komparative og evidensbaserede undersøgelser og rapporter og UDVIKLE mere komparativ og evidensbaseret forskning for at uddybe kendskabet til det, der gøres i uddannelsessystemerne med henblik på udvikling af medborgerskabskompetence, og indvirkningen heraf på læringsresultater, fremme af fælles europæiske værdier, demokratisk medborgerskab og viden om EU²¹ og derfor bl.a.:
- UDARBEJDE et kompendium over de mange initiativer og god praksis, som medlemsstaterne gennemfører på alle disse områder, for at få et mere omfattende overblik
 - UDARBEJDE en ny Eurydicerapport om undervisning i medborgerkundskab i europæiske uddannelsesinstitutioner
 - FREMME specifikke studier og undersøgelser på europæisk plan for at vurdere graden af viden om EU og dets funktionsmåde, følelsen af at høre til, aktiv deltagelse og viden om de rettigheder og pligter, der følger af at være europæiske borgere, idet uddannelse forbindes med bl.a. ungdoms- og kultursektoren samt retsvæsenet

²¹ Den seneste internationale undersøgelse af undervisning i medborgerkundskab fra den internationale sammenslutning til vurdering af skoleresultater går tilbage til 2016 og den seneste Eurydicerapport om undervisning i medborgerkundskab i europæiske skoler fra Kommissionen til 2017.

- b) på grundlag af resultaterne af arbejdet i arbejdsgruppen vedrørende ligestilling og værdier inden for uddannelse, i samarbejde med Europarådet og ved at anvende dets kompetenceramme for demokratisk kultur som grundlag, OVERVEJE muligheden for til lærende og undervisere at UDVIKLE en specifik, komplementær kompetenceramme for undervisning i aktiv og demokratisk medborgerskab, der er tilpasset EU's kontekst. Dette vil også gøre det muligt at vurdere kompetencer på samme måde som andre eksisterende EU-rammer²² og søge synergi med dem
- c) UDARBEJDE retningslinjer for metoder, indhold og læreruddannelse, der skal tjene som reference for de politiske beslutningstagere, for at forbedre udbuddet og kvaliteten af undervisning i demokratisk medborgerskab i alle medlemsstater
- d) som en frivillig valgmulighed for medlemsstaterne FREMME udviklingen af specifikke uddannelsesmoduler om undervisning i demokratisk medborgerskab i EU for lærere, undervisere og ledere samt for politiske beslutningstagere baseret på fælles europæiske værdier, demokratisk medborgerskab, unionsborgerskabskompetence og andre relaterede nøglekompetencer, navnlig gennem relevante EU-programmer²³ og onlineplatforme såsom den europæiske skoleuddannelsesplatform

²² F.eks. GreenComp, DigComp, LifeComp og EntreComp.

²³ F.eks. gennem Erasmus+-programmet og initiativer såsom Erasmus+-lærerakademier.

5. for så vidt angår Erasmus+-programmet²⁴ at SÆTTE YDERLIGERE SKUB i den fjerde af de overordnede prioriteter for gennemførelsen af programmet "deltagelse i det demokratiske liv, fælles værdier og aktivt medborgerskab" samt viden om EU og mobilitet og med henblik herpå:

- a) i forbindelse med gennemførelsen af disse foranstaltninger UNDERSTREGE behovet for at lære mere om EU, dets mål, demokratiske processer og funktionsmåde og den merværdi, det repræsenterer og med henblik herpå bl.a. OVERVEJE AT MEDTAGE værktøjer til at sikre bedre kendskab til EU og fælles europæiske værdier forud for eller parallelt med et partnerskab inden for læringsmobilitet eller samarbejde såsom et læringsmodul, der er tilpasset deltagerens alder og profil. Der bør udvises behørig omhu for at undgå at skabe hindringer for adgangen til programmet
- b) FREMHÆVE undervisning i medborgerkundskab og fælles europæiske værdier i de uddannelsesmoduler og læringsmuligheder, der gennemføres som led i initiativet "Erasmus+-lærerakademier"
- c) FORTSÆTTE MED AT STYRKE koordineringen, synligheden og formidlingen af alle de initiativer på EU-plan, der bidrager til styrkelsen af fælles europæiske værdier og EU's demokratiske medborgerskab og til oprettelsen af egentlige netværk af interaktioner, der har kapaciteten til at inddrage uddannelsesfællesskabet i den fælles opbygning af EU, såsom eTwinning og den europæiske skoleuddannelsesplatform, den elektroniske platform for voksenuddannelse i Europa (EPALE), Jean Monnet-aktionerne, alliancerne mellem Europauniversiteter eller erhvervsekspertisecentrene

²⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/817 af 20. maj 2021 om oprettelse af Erasmus+: EU-programmet for uddannelse, ungdom og idræt og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1288/2013 (EUT L 189 af 28.5.2021, s. 1).

- d) FORTSÆTTE MED AT FJERNE bureaukratiske hindringer og MULIGGØRE deltagelse i programmet under hensyntagen til de særlige forhold, der gør sig gældende for små institutioner og institutioner i landdistrikter, fjerntliggende områder, randområder og mindre udviklede områder samt regionerne i den yderste periferi eller dårligt stillede områder
- e) YDERLIGERE FORBINDE programmets foranstaltninger med andre initiativer i henhold til programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier²⁵ eller programmet Det Europæiske Solidaritetskorp²⁶.
-

²⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/692 af 28. april 2021 om oprettelse af programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1381/2013 og Rådets forordning (EU) nr. 390/2014 (EUT L 156 af 5.5.2021, s. 1).

²⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/888 af 20. maj 2021 om oprettelse af programmet Det Europæiske Solidaritetskorp og om ophævelse af forordning (EU) 2018/1475 og (EU) nr. 375/2014 (EUT L 202 af 8.6.2021, s. 32).

Politisk baggrund

Rådet for Den Europæiske Union

1. Rådets henstilling af 22. maj 2018 om nøglekompetencer for livslang læring (EUT C 189 af 4.6.2018, s. 1)
2. Rådets henstilling af 22. maj 2018 om fremme af fælles værdier, inklusiv uddannelse og den europæiske dimension i undervisningen (EUT C 195 af 7.6.2018, s. 1)
3. konklusioner vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om fremme af demokratisk bevidsthed og demokratisk engagement blandt unge i Europa (EUT C 415 af 1.12.2020, s. 16)
4. Rådets resolution om en strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde på og uden for det europæiske uddannelsesområde (2021-2030) (EUT C 66 af 26.2.2021, s. 1)
5. Rådets konklusioner om lighed og inklusion på uddannelsesområdet for at fremme gode uddannelsesresultater for alle (EUT C 221 af 10.6.2021, s. 3)
6. Rådets henstilling af 5. april 2022 om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde inden for de videregående uddannelser (EUT C 160 af 13.4.2022, s. 1)
7. Rådets konklusioner om en europæisk strategi for styrkelse af de videregående uddannelsesinstitutioner for Europas fremtid (EUT C 167 af 21.4.2022, s. 9)
8. Rådets konklusioner om færdigheder og kompetencer med henblik på den grønne omstilling (EUT C 95 af 14.3.2023, s. 3.) Rådets resolution om det europæiske uddannelsesområde:
9. Rådets resolution om det europæiske uddannelsesområde: frem mod 2025 og tiden derefter (EUT C 185 af 26.5.2023, s. 35)

Ministererklæringer

10. erklæring om fremme af medborgerskab og de fælles værdier frihed, tolerance og ikkediskrimination ved hjælp af uddannelse (17. marts 2015 i Paris)

Europa-Kommissionen

11. meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om styrkelse af den europæiske identitet gennem uddannelse og kultur: Europa-Kommissionens bidrag til stats- og regeringschefernes møde i Göteborg den 17. november 2017 (COM(2017) 673 final)
12. meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om etablering af det europæiske uddannelsesområde inden 2025 (COM(2020) 625 final)
13. meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om fremskridt hen imod etablering af det europæiske uddannelsesområde (COM(2022) 700 final)

Europa-Parlamentet

14. Europa-Parlamentets beslutning af 11. november 2021 om det europæiske uddannelsesområde: en fælles holistisk tilgang til uddannelse, færdigheder og kompetencer (2020/2243(INI)) (EUT C 205 af 20.5.2022, s. 17)
15. Europa-Parlamentets beslutning af 6. april 2022 om gennemførelse af foranstaltninger til undervisning i medborgerkundskab (2021/2008(INI)) (EUT C 434 af 15.11.2022, s. 31)
